

Tūkstoš un viens radījums

Laura Merca

Aino Jervinena

No somu valodas tulkojusi Maima Grīnberga

Liels un mazs, 2020

ISBN: 978-9934-574-43-6

Sinopse

Grāmata mudina bērnu uz pārdomām un veicina sarunas par dabas brīnumiem. Vai tu zināji, ka tinteszivij ir trīs sirdis? Kāpēc gājputni veic savus pārlidojumus? Vai dzīvnieks var gulēt stāvus? Kāpēc kamielis ejot šūpojas? Lielformāta bilžu grāmatā „Tūkstoš un viens radījums” Lauras Mercas neparastie, izteiksmīgie vizuālie tēli un īsie, viegli izlasāmie teikumi atklāj dzīvnieku raksturu, paradumus un enerģiju.

Grāmata piemērota pirmsskolas un jaunākā skolas vecuma bērniem, sākot no 7 gadu vecuma.

Noskaties īsu video par grāmatu [šeit!](#)

Grāmatas izdošanu atbalstījusi Eiropas Savienības programma „Radošā Eiropa”, Latvijas Republikas Kultūras ministrija un somu literatūras popularizēšanas organizācija FILI.

Par autori:

Laura Merca (*Laura Merz*) dzīvo un strādā Berlīnē, un dedzīgi pievēršas divām svarīgām lietām, kuras apvienojušās viņas skaistajā un izglītojošajā bilžu grāmatā bērniem. Viņai rūp dzīvnieki, cilvēka attiecības ar dabu un atbildība par planētas dzīvās dabas saglabāšanu, un tā ir viņas mākslas darbu galvenā tēma un iedvesmas avots. „Ikvienā dzīvniekā ir liela gudrība, un viņi visi precīzi zina savu uzdevumu dabas lielajā veselumā,” uzskata Laura Merca.

Mākslā viņa meklē jaunus attēla radīšanas brīnumus, ļaujot profesionāli perfektām metodēm savienoties ar spontānām, negaidītām improvizācijām, lietojot netradicionālus materiālus un paņēmienus. „Noklāju savas darbnīcas sienas un grīdu ar papīru. Izšļakstīju tušu, ļāvu tai plūst, liku lietā jaunus, neierastus darbarīkus: pindzeles, koka gabaliņus, irbulišus, sukas, sūkļus, špakteles. Spēlējos kā bērns. Jau pavisam drīz pamanīju melnu plankumu, kas atgādināja dzīvnieku. Sāku vilināt dzīvniekus ārā no tušas traipu džungļiem,” par šīs grāmatas tapšanu stāsta māksliniece.

Laura Merca vada arī radošas darbnīcas bērniem, tostarp īpaši pievēršoties bēgļu bērniem, kuri dzīvo Eiropā, bet nākuši no dažādām zemēm. Viņas pieredze darbā ar bērniem labi izpaužas arī grāmatā – māksliniece ne tikai stāsta un rāda, bet arī uzdod jautājumus un dod uzdevumus, kurus var veikt paši bērni.

Par tulcotāju:

Tulkotāja **Maima Grīnberga** latviešu lasītājus iepazīstinājusi ar daudziem igauņu un somu literatūras darbiem, liekot lietā savu izcilo valodas izjūtu, precizitāti un asprātību. Viņas devums vairākkārt novērtēts ar Latvijas Literatūras gada balvu un Starptautisko Jāņa Baltvilka balvu bērnu literatūrā, kā arī Latvijas un Igaunijas tulcotāju balvu. Tulkojumi saņēmuši arī „Bērnu, jauniešu un vecāku žūrijas” atzinību.

Maima Grīnberga

Kā tu kļuvi par tulkotāju?

Mazliet pārspīlējot, varētu teikt, ka profesija izvēlējās mani – es no agras bērnības lasīju ne tikai latviski, bet arī igauņiski, jau skolas laikā mēģināju dažus igauņu jauniešu stāstiņus arī iztulkot. Literatūra mani vienmēr ir interesējusi, savukārt kļūt par rakstnieci vai literatūrzinātnieci nebija aicinājuma. Kad pēc divu gadu studijām Latvijas Universitātes Filoloģijas fakultātē pārgāju uz Tartu Universitāti mācīties igauņu literatūru un valodu, es jau skaidri zināju, ka vēlos kļūt par tulkotāju. Un viss sakrita tā, ka patiešām kļuvu.

Kā tu izvēlēties valodas, no kurām tulko?

Igauņu valoda mammas izlēmības dēļ ar mani ir bijusi jau kopš bērnības, savukārt somu valodas apguve igauņu filologiem bija obligāta. Tā kā man nav poliglota talanta, tad pie šīm divām arī esmu turējusies. Abas ir ārkārtīgi interesantas un man mīļas.

Kas tev visvairāk patīk, tulkojot bērnu grāmatas?

Iespēja iztēloties, kā es šīs grāmatas būtu uztvērusi savā bērnībā vai pusaudzībā. Ir interesanti vērot, kā rakstnieki savas idejas izvērs bērnam saprotamā formā un saturā. Vismīļākās ir tās bērnu grāmatas, kuras autors ir prātis uzrakstīt tā, lai izlasīt būtu interesanti un noderīgi arī pieaugušajiem.

Kas bija visgrūtākais, tulkojot šo grāmatu? Kam bija īpaši jāpievērš uzmanība?

Dzīvnieku pasauli pazīstu ļoti vāji, tāpēc tulkojot grāmatu "Tūkstoš un viens radījums" visu laiku vajadzēja pārbaudīt, kā latviski ierasts aprakstīt dažādo grāmatā minēto dzīvnieku izskatu, īpašības, ieradumus utt. Lai būtu droša sajūta, ņēmu palīgā konsultantus.

UZDEVUMI UN AKTIVITĀTES

Saruna „Par astēm un ķepām”

Nosauc un parādi dzīvnieku ķermeņa daļas. Pastāsti, kāpēc dzīvnieki tik dažādi izskatās?

Saruna „Katrs ir dabai vajadzīgs”

Pārrunājiet katras dzīvas radības, kā arī cilvēka vietu un nozīmi dabā. Kā cilvēks var aizsargāt dabu pats no sevis un saglabāt dabas daudzveidību.

Pētniecisks uzdevums „Pasaki, kas viņš ir!”

Atbildes ir atrodamas grāmatā.

- Džungļu kombains.
- Lielākais radījums pasaulē.
- Zivs, kurai ir 3 sirdis.
- Kas tas par radījumu, kuram nav smadzeņu, sirds un kaulu.
- Neliels zīdītājs, kas mitinās tikai zem zemes.
- Ķepainis, pekainis, medus laiža, meža ķēniņš.
- Dzimis, lai medītu.
- Plēsējputns, kas medī naktī.
- Ledus karalis.
- Kāds putns būvē ligzdas no akmeņiem?
- Meistarīgie nirēji.
- Tuksneša kuģis.
- Pasaules ātrākais skrējējs.
- Pasaulē lielākais kaķis.
- Putns, kas atbrīvo ūdens bifeli no kukaiņiem – parazītiem.
- Putns, ko gaida krokodils.
- Skrejošais putns.
- Pasaules augstākais radījums.
- Vīrs ūdens redzamas tikai acis, nāsis un mazas austiņas, taču zem ūdens ir kaut kas milzīgs. Kas?
- Tam ir slikta redze, toties drosmes atliku likām, vienmēr gatavs doties uzbrukumā.

Pētniecisks uzdevums „Izpēti grāmatā un sameklē atbildi”:

- Kāpēc valim izšaujas augsts ūdens tvaiku stabs?
- Izpēti, kas dzīvo pazemē!
- Sikspārnis pasauli sajūt ar dzirdi. Kā cilvēks sajūt pasauli?
- Kad esi izlasījis dzejoli par leduslāci, noskaidro, kāpēc ledāju kušana ir bīstama. Uzzini, kas ir globālā sasilšana, kādas sekas tā rada.
- Izpēti, kāpēc pingvīni būvē ligzdas no akmeņiem.
- Pēti, uz kuriem ved dažādu sugu gājputnu migrācijas ceļi.
- Uzzini vairāk par dzīvnieku pielāgošanos videi (piemēram, kā svītras pasargā zebras no plēsējiem)

Radošs uzdevums „Mans 1002. radījums”:

Pēc grāmatas mākslinieces metodes izveido savu dzīvas būtnes zīmējumu. Izveido uz lapas tušas vai krāsas traipu, un ar dažādiem līdzekļiem, piemēram, ar otu, notecinot krāsu vai izmantojot dažādus priekšmetus, mēģini izveidot kāda dzīvnieka atpazīstamu attēlu, izceļot kādu raksturīgu elementu.

